

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iepure Nicolae împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual

împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-270/24
NR. PIGD 2-21009856-01-3ra-18032024)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Au examinat anterior cauza, judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani: T. Avasiloaie
Curtea de Apel Chișinău : V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca,

4 decembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 22 ianuarie 2021, Iepure Nicolae a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la obligarea emiterii actului administrativ.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, potrivit carnetului de muncă și a deciziei privind stabilirea pensiei, a început activitatea de muncă ca muncitor obișnuit la 01.02.1969. A activat în diferite domenii și considerând că, quantumul pensiei calculate nu corespunde muncii depuse, a solicitat eliberarea deciziei privind stabilirea pensiei.

3. Luând cunoștință cu decizia privind stabilirea pensiei a constatat că perioada 01.01.1999 - 31.12.2004 nu i-a fost inclusă în stagiul de cotizare, unde conform carnetului de muncă a activat începând cu 03.11.1997 la Căile Ferate ale Republicii Moldova în calitate de maestru pentru întreținerea căii ferate, până la 17.03.2015, apoi a fost pensionat. Sediul întreprinderii unde el a fost angajat se află în or. Bender din Transnistria.

4. Astfel, nefiind de acord cu decizia privind stabilirea pensiei, a depus cerere prealabilă la CTAS Căușeni, solicitând să fie inclusă în stagiul de cotizare și perioada 01.01.1999 - 31.12.2004. Prin răspunsul CTAS Căușeni i s-a comunicat că perioada indicată a fost inclusă în stagiul de cotizare la stabilirea pensiei, fără venit, din considerentul că, toate contribuțiile de asigurări sociale se achită în fondul de pensii din partea stângă a Nistrului.

5. Reclamantul a susținut că, adresându-se la Fondul de Stat Unic de Asigurări Sociale al Republicii Moldovenești Nistrene, prin răspunsul nr. 01-09/641 din 26.09.2018 a fost informat că, conform datelor din Fondul de Stat Unic de Asigurări Sociale al Republicii Moldovenești Nistrene, până în anul 2013 au fost efectuate transferuri la Fondul Social pentru stabilirea pensiei. Drept urmare, reclamantul s-a adresat în instanța de judecată.

6. A solicitat reclamantul obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, prin care să fie inclusă în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei, perioada 01.01.1999 - 31.12.2004, în care reclamantul a activat în calitate de maestru pentru întreținerea zonei de cale ferată la gara Bender, subdiviziunea Căii Ferate a Moldovei.

7. Prin încheierea din 18 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a atras în proces, în calitate de terț, „Întreprinderea de Stat ”Calea Ferată din R. Moldova”.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

8. Prin hotărârea din 26 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis acțiunea înaintată de Iepure Nicolae împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la obligarea emiterii actului administrativ. S-a anulat decizia Oficiului Teritorial Căușeni al Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr.11/2020/19300 din 20.07.2020 și Decizia de soluționare a cererii prealabile nr.I-01/15.1944 din 15.10.2020. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, oficiul teritorial competent să emită o decizie nouă, în temeiul cererii depuse de Iepure Nicolae la data de 05.03.2020, prin care să-i recalculeze lui Iepure Nicolae pensia cu includerea venitului (salariul) realizat în perioada 01.01.1999 – 31.12.2004.

9. La data de 29.06.2023, în interiorul termenului legal prevăzut de art. 232 alin. (1) Cod administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat, iar la data de 05.10.2023, a fost depusă motivarea apelului, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 26 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

11. În susținerea poziției sale instanța de apel a reținut că, potrivit art. 53 alin. (1) și (2) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998, pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 și începând cu 1 ianuarie 1999. Pensia pentru limită de vârstă se calculează, conform prevederilor art.16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luându-se în considerare stagiul de cotizare total.

12. Prin urmare, reclamantul Iepure Nicolae a respectat obligația de a participa la sistemul public de asigurări sociale și de a contribui la acest sistem, fapt ce rezidă din conținutul certificatelor eliberate de ÎS Calea Ferată, și anume au fost reținute contribuții de asigurări sociale atât de la reclamant, cât și de la angajator.

13. Or, instanța de apel va reitera poziția primei instanțe, potrivit căreia, la caz, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nu are temei de a refuza la determinarea coeficientului individual luarea în calcul a

venitului realizat de reclamant în perioada 01.01.1999 - 31.12.2004, deoarece aceasta contravine legii.

14. A menționat instanța de apel că este întemeiată concluzia primei instanțe privind ilegalitatea deciziei Oficiului Teritorial Căușeni al Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr.11/2020/19300 din 20.07.2020 și a deciziei de soluționare a cererii prealabile nr.I-01/15.1944 din 15.10.2020, acestea fiind pasibile anulării, reclamantul prezentând probe pertinente și concludente, din care reiese că, perioada 01.01.1999 - 31.12.2004, urmează să fie inclusă în stagiul de cotizare al acestuia, și urmează a fi luat în calcul la stabilirea pensiei acestuia, iar venitul mediu lunar asigurat în perioada respectivă să fie luat în calcul la determinarea coeficientului individual.

15. De asemenea, instanța de apel a apreciat critic argumentele autorității pârâte/apelantei, potrivit cărora, perioada specificată, nu poate fi inclusă la calcularea pensiei reclamantului Iepure Nicolae, pe motiv că, venitul realizat în ”rublă transnistreană” nu poate fi tradus în practică, deoarece o astfel de monedă nu există de jure pe teritoriul R. Moldova, or, faptul că, reținerile salariale din contul lui Iepure Nicolae nu au fost achitate în fondul social al R.Moldova, dar s-au transferat în partea stângă a Nistrului, după cum susține apelanta, nu îi este imputabil reclamantului, ultimul fiind în drept de a pretinde includerea perioadei 01.01.1999 - 31.12.2004 la determinarea coeficientului individual luarea în calcul a venitului realizat, excluderea venitului pentru perioada enunțată fiind inacceptabilă.

16. A concluzionat instanța de apel că, Nicolae Iepure, a promovat în instanță o acțiune în obligare, în conformitate cu art. 206 alin.(1) lit. b) Cod administrativ, privind obligarea autorității pârâte/apelante de a emite un act administrativ individual, în temeiul cererii depuse de Iepure Nicolae la data de 05.03.2020, prin care să-i recalculeze acestuia pensia, cu includerea venitului (salariului) realizat în perioada 01.01.1999 – 31.12.2004.

EXERCITAREA CĂII DE ATATC ÎN ORINE DE RECURS

17. La 01 martie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei decizii noi prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă că neîntemeiată.

18. În motivarea recursului a invocat că, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrierile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adevărurile, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

19. Prin urmare în urma introducerii evidenței individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale. Conform art.3 lit. e) al Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, sistemul public de asigurări sociale se organizează și funcționează având ca principiu de bază, principiul contributivității, conform căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public, drepturile privind stabilirea prestațiilor sociale se cuvin în temeiul achitării contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul de stat.

20. A relatat că baza lunară de calcul a pensiei după 1 ianuarie 1999 o constituie venitul lunar asigurat din toată perioada de activitate. Plafonul venitului anual din care se calculează contribuțiile individuale se stabilește prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat. La determinarea venitului mediu lunar asigurat se iau în considerare numai lunile pentru care contribuția de asigurări sociale a fost achitată.

21. A menționat recurenta că cu referire la solicitarea intimatului asupra includerii în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei a perioadei de activitate 01.01.1999-31.12.2004, s-a reținut că pentru a nu afecta drepturile sociale ale persoanelor care își desfășoară activitatea în localitățile din stânga Nistrului, la stabilirea pensiei se ia în calcul doar stagiul de cotizare, fără a lua în calcul venitul (salariul).

22. Prin urmare reieșind din aceste circumstanțe, Casa Națională de Asigurări Sociale conchide că pretențiile intimatului privind includerea la calcularea pensiei a salariului real din activitatea în partea stângă a Nistrului din care nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale de stat, nu poate fi admisibilă. Această concluzie este întemeiată inclusiv pe unul din principiile de bază al organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale prevăzut la art. 3 lit. e) din Legea nr. 489/1999.

23. A mai indicat recurenta că veniturile obținute din activitatea în or. Bender (perioada de activitate 01.01.1999-31.12.2004), au fost realizate nu în moneda națională a Republicii Moldova - „Leul moldovenesc”, dar în așa numita „rublă transnistreană”.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

24. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

25. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

26. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

27. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

28. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 26 februarie 2024, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.197). Cererea de recurs a fost depusă la data de 01 martie 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

29. Nicolae Iepure, a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

30. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

31. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material

capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

32. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

33. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

34. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

36. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

37. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții

Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

38. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

39. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

40. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

41. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc